

№ 199.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sr. św. Eufemii.
Czw. św. Franciszka.
Piąt. św. Józefa W.
Sob. św. Januariusza.
Niedz. N. M. P. Bolesnej
Pon. św. Mateusza Ap.
Wt. św. Tomasza B. W.

Wschód słońca: godz. 5 m. 45
Zachód słońca: godz. 6 m. 14
Dług. dnia: godz. 12 m. 39

Cena prenumeraty:
W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie " 3 " —
Kwartalnie " 1 " 50
Miesięczn. " " 50

Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40

Półrocznie " 3 " 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie " 1 " 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Przejazd № 8.

№. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Sroda, dnia 16 września 1908 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krówa № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Pałkaj; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane” na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelony lub jego miejsca. Małe ogłoszenia po 1 1/2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 kop.). Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 36 rb. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

Przegląd polityczny.

Łódź, d. 16 września.

Revolucya w Turcyi usunęła na czas pewien na plan drugi rewolucyę w Persyi, gdzie szach napróżno usiłuje pokonać rewolucjonistów i przywrócić dawny system rządów despotycznych.

Jak wiadomo, w sprawy perskie wmisczały się już Rosya i Anglia, żądając zapowiedzianego przez szacha zwołania medżlisu, dla uspokojenia kraju, w którym anarchia panoszy się coraz gwałtowniej.

Wybuch rewolucyi w Persyi nie był bynajmniej niespodzianką i ma zupełnie inne podłoże niż przewrót w państwie ottomańskim. Różnica też w charakterze państw tych muzułmańskich, pomimo pokrewnych sobie rządów despotycznych, oraz w charakterze ich ludności muzułmańskiej jest olbrzymia.

Sułtan turecki jest zarazem kalifem i następcą proroka, a zatem głową islamu podług wierzeń sekty sunnitów, do której należą turcy. Wyznawcy zaś sekty szyitów, przeważnie rozpowszechnionej w Persyi, niedopuszczającej łączenia w jednej osobie władzy świeckiej i duchownej. To też kiedy w Turcyi władza sułtana opiera się na duchowieństwie, w Persyi duchowieństwo toczy wciąż zaciętą walkę z szachem i prawie zawsze stoi w opozycji.

Szyitym, stanowiący sektę odszczepieńców islamu w stosunku do sunnityzmu, z biegiem czasu rozpadł się na drobniejsze jeszcze sekty, wzajemnie się zwalczające.

Nazwa sunnici pochodzi od wyrazu arabskiego „sunna”, co znaczy zwyczaj, prawo. Prawowierni muzułmanie mowy i czyny Mahometa, stanowiące dla nich pod pewnym względem przepisy religijne, oparte na tradycji o życiu i czynach Mahometa lub poszczególnych jego wyrzeczeniach i zdaniach.

Początkowo przepisy te przechodziły ustnie z pokolenia na pokolenie; później zebrano je w jedną księgę, stanowiącą obok koranu statut religijny muzułmanów. Zwolennicy jej zwią się sunnitami, a należą do nich prawie wszyscy wyznawcy Mahometa w Afryce, Egipcie, Syrii, Turcyi, Arabii i Tartaryi.

Szyityzm, nie uznający sunny, rozpanoszył się jedynie w Persyi.

Persowie są ludem bardzo religijnym, być może najreligijniejszym w świecie muzułmańskim, a jednak nigdzie niema tyle najróżnorodniejszych sekt, co w Persyi. Najbardziej wszelako wpływową zarówno pod względem politycznym, jako też religijnym była tak zwana sekta babistów, nazwana tak od swego założyciela proroka Baba. Nauka jego wyróżniała się od szyityzmu swoim humanizmem i tolerancją, co naturalnie wywołało gwałtowne prześladowanie tej sekty ze strony prawowitych szyitów.

Rząd perski również prześladował babistów, którzy pomimo krwawego stłumienia powstania babistów i ukarania śmiercią ich proroka babaści nie wymarli ostatecznie.

Z ich łona powstała nowa sekta religijno-polityczna, zwana „begaizmem” od swego założyciela Begauilly, który, rozwijając naukę babistów, propagował w Persyi władzę ludu na sposób europejski i tolerancję wobec cudzoziemców.

Wszehwładni w Persyi mullowie (duchowni szyitów), jakkolwiek prześladowali begaizm, nie mogli znaleźć u rządu poparcia, albowiem prowadzili z nimi prawie otwartą walkę, w chwili gdy begaizm szerzył się zaczął.

W rezultacie mullowie dając do rozszerzenia swych praw i przywilejów kosztem władzy świeckiej, weszli w porozumienie z większą częścią begaistów, dążących do tego samego. Te dwie najpotężniejsze w Persyi partie wywołały cały ruch rewolucyjny, który doprowadził do nadania temu krajowi konstytucyi.

Zgoda jednakże pomiędzy mullami i begaistami nie mogła być długotrwałą, albowiem cele ich i poglądy były zasadniczo rozbieżne. Zjednoczyło ich wprawdzie na chwilę wspólne dążenie do ograniczenia władzy szacha, skoro jednakże ograniczenie to nastąpiło i fanatyczny szyityzm nie mógł wspólnie działać z humanitarnym i tolerancyjnym begaizmem, zwłaszcza też w sprawie zasadniczej przebudowy organizmu państwowego.

Na tem też tle sporów i różnic religijno-politycznych zwyciężyła w Persyi reakcja i rozwinęły się znane wypadki doby ostatniej, doprowadzające Persyę do ruiny, do stanu nieokreślonej anarchii, która w ostatecznym swym wyniku kosztować może Persyę utratę samodzielnego bytu politycznego.

Co innego w Turcyi.

Tam skoro padyszach, władca wszystkich prawowitnych, kalif i głowa islamu uznał za dobre nadać ludowi konstytucyę a szejk-ul-islam i duchowieństwo muzułmańskie orzekło, iż nie sprzeciwia się ona ani Koranowi ani też zasadniczym prawom proroka, system rządów reprezentacyjnych ma już drogę utartą i walki na tle religijnem są absolutnie wyłączone, skoro raz na zawsze utrwalił się zasada równouprawnienia obywateli państwa ottomańskiego na podstawach szeroko pojętej tolerancyi religijnej i politycznej. Mogą być usiłowania reakcyjne i w Turcyi, ale nie znajdują tam dla siebie podatnego gruntu na tle religijnem tak jak w Persyi a zatem i poparcia duchowieństwa, które znów nie jest tak potężnie wpływowe jak w Persyi.

W parlamencie tureckim rozpalic się mogą walki narodowościowe, wskutek nie tyle różnorodności plemion i ras, które na jego ławach będą miały swych reprezentantów, ile wskutek uroszczeń greków, bułgarów, serbów, albańczyków, arabów i t. p. dążących do wytargowania dla siebie możliwie największych przywilejów i korzyści kosztem innych plemion, częstokroć bardzo blisko sobie pokrewnych.

To też młodoturcy bardzo starannie i prze-

zornie gotują się już do kampanii przedwyborczej, która rozpocznie się w listopadzie.

Jakkolwiek szczegółowy plan kampanii przedwyborczej „Komitetu Jedności i Postępu” jeszcze nie jest znanym, „Times” zarysował już w przybliżeniu politykę tego Komitetu co do mianowania i popierania kandydatów na posłów do parlamentu tureckiego.

Przedewszystkiem popierać on będzie tych członków swoich, którzy odpowiadać będą warunkom wskazanym przez prawo wyborcze i posiadać będą odpowiednie kwalifikacye z racyi swego wykształcenia, prawości charakteru i rozumnego patryotyzmu.

Komitet „Jedności i Postępu” popierać też będzie i kandydatów stojących poza komitetem w tych wypadkach, w których nie będzie postawiona kandydatura członka młodoturckich organizacji. Stosunek zaś Komitetu „Jedności i Postępu” do innych organizacji politycznych, jako to: bułgarskich, greckich, ormiańskich i t. p. zależy będzie od ich programów politycznych, o ile nie staną one w sprzeczności z programem komitetu.

Młodoturcy przypuszczają, że stolica i prowincye europejskie, gdzie wpływ ich jest prawie wszechwładny wybiorą kandydatów z ich łona. Liczą też w Azji Mniejszej na Brusse, Smyrne i Kastamuni.

Niepewni są wszelako prowincyi środkowych, gdzie też rozesłali już swoich agitatorów, w celu uświadomienia ludności o jej prawach i obowiązkach konstytucyjnych i zjednoczenia dla celów Komitetu „Jedności i Postępu”.

S. J.

Postanowienie obowiązujące

w sprawie zabezpieczenia normalnego wycieczek pracującym w zakładach handlowych i rzemieślniczych, składach i kantorach przemysłowych miasta Łodzi, wydane na zasadzie Najwyższej zatwierdzonego w dniu 28 listopada 1906 roku oraz w dniu 25 września 1907 r. postanowienia Rady ministrów.

(Dokończenie).

I.

Handel i zajęcia pracujących w zakładach handlowo-przemysłowych, składach i kantorach trwać winny:

B. W dni niedzielne i świąteczne:
16. W pierwszy dzień Wielkiej Nocy, Zielonych Świątek (św. Trójcy) i Bożego Narodzenia, zarówno starego jak i nowego stylu, wszelkiego rodzaju handel i zajęcia pracujących zostają całkiem zawieszane.

17. W niżej przytoczone dni świąteczne prawosławne, mianowicie: w drugi i trzeci dzień Wielkiej Nocy, w drugi i trzeci dzień Bożego Narodzenia, w dniu Wniebowstąpienia Pańskiego;

robów były całkiem zamknięte dla kupujących.

24. W zakładach fryzjerskich i salach felczerskich—zabronione zostają zajęcia w pierwsze dni świąt Wielkiej Nocy, Zielonych Świątek i Bożego Narodzenia (now. i st. stylu) i dozwolone zostają w niedzielę i we wskazane w § 23 dni świąteczne—od godz. 7-ej rano do 12-ej w południe podczas lata (od 14 kwietnia do 14 października) i od godz. 8-ej rano do 1-ej po południu podczas zimy (od 14 października do 14 kwietnia).

25. W zakładach fotograficznych w dni niedzielne i świąteczne za wyjątkiem pierwszych dni Wielkiej Nocy, Bożego Narodzenia i Zielonych Świątek—kiedy praca całkiem zostaje zawieszona, zajęcia mogą trwać od 12-ej w południe do 5-ej po południu.

III.

26. W razie wypadków nieszczęśliwych, groźących towarom lub pomieszczeniu wszelkiego rodzaju handlowych i rzemieślniczych zakładów, jak również kiedy praca okazuje się konieczną, w celu zapobieżenia zepsuciu się towaru lub materiałów, pracujący obowiązani są okazać pomoc i współdziałanie dla uratowania towaru — bez żadnego wynagrodzenia, z warunkiem, ażeby czas tych zajęć pracujących trwał nie dłużej niż 3 godziny nad normalny czas pracy w danym zakładzie.

27. Pracującym, zarówno w handlowych, jak i rzemieślniczych zakładach, pozostawiona jest przerwa w ogólnej sumie nie mniej 2-ech godzin dziennie na pożywienie.

28. Pracownicy niepełnoletni, zarówno w handlowych, jak i zakładach rzemieślniczych, składach, kantorach, w wieku od lat 17, niezależnie od przerwy na pożywienie, wyznaczonej przepisami (nie mniej 2 godziny na dobę) zwalniani zostają codziennie w dni powszednie na 3 godziny w celu uczęszczania do szkoły, w czasie, wskazanym w rozkładzie nauk.

29. Winni przekroczenia tego postanowienia obowiązującego—pociągani będą do odpowiedzialności sądowej, na zasadzie 2-go rozdziału 28 listopada 1906 roku, o zabezpieczenie normalnego wypoczynku pracowników w zakładach handlowych i rzemieślniczych.

30. Nadzór za przestrzeganiem tych przepisów powierzony zostaje magistratowi i władzom policyjnym, pociąganie winnych przekroczenia tych przepisów włożone zostaje na władze policyjne i prezydenta m. Łodzi.

(podpisano)

P. o. gubernatora

wicegubernator Fortwengler.

„Warszawskij Dniownik“ wczoraj doptero podał tekst całkowity Najwyższej zatwierdzonej uchwały Komitetu ministrów w sprawie nominacji nauczycieli języka rosyjskiego, historii i geografii w zakładach naukowych średnich okręgu naukowego warszawskiego.

Zatwierdzenie Najwyższe nastąpiło 24 maja r. b.

Oto ów tekst:

1) Co do wykładu w średnich zakładach naukowych Kraju Nadwiślańskiego, zarówno rządowych, jak prywatnych, języka rosyjskiego i cerkiewno-słowiańskiego, historii i geografii, uchwalic, iż wykład przedmiotów rzeczonych, których nauka w zakresie całkowitym (czyli nie tylko historii i geografii Rosji, lecz także historii powszechnej i geografii innych krajów) prowadzoną jest w języku rosyjskim, nie może być powierzony osobom pochodzenia polskiego.

2) Polecić właściwym ministrom, pod których zarządem pozostają wskazane w poprzednim (1-ym) artykule zakłady naukowe średnie, rewizję praw dotychczasowego składu nauczycieli przedmiotów wyszczególnionych w art. 1 i usunąć od wykładu te osoby, które dopuszczone były do wykładania, wbrew obowiązującym w tej mierze przepisom, lub też wykładają te przedmioty nie w rosyjskim języku.

Najjaśniejszy Cezarz w dniu 24 maja 1908 roku uchwałę powyższą Najwyższej zatwierdził raczył.

„Birz. Wied.“ znowu powtarzają pogłoskę, że w najbliższej przyszłości spodziewać się należy licznych zmian na wysokich stanowiskach administracyjnych.

Między innymi gen.-gubernator warszawski, generał Skalon, ma zostać generałem gubernatorem moskiewskim, stanowisko zaś po nim w Warszawie ma objąć gubernator moskiewski, flegel-adjutant Dżunkowski, albo też pomocnik generał-gubernatora nadamurskiego, generał-tenant Martos.

Urzędowe Biuro Informacyjne donosi co następuje:

„W wychodzącym w Budapeszcie „Pester Lloydzie“ zamieszczona była korespondencja z Petersburga, donosząca, że na mocy posiadanych rzekomo w departamencie policyi informacji, powodzenie ruchu młodotureckiego wywołało powstanie w Rosji licznych młodotureckich komitetów, które wytknęły sobie jako cel rozpowszechnienie idei rewolucyjnych w sferach wojskowych, że w związku z informacjami temi dokonane zostały masowe rewizje i areszty, i że departament policyi jest wogóle zajęty obmyśleniem środków przeciw wzmagającemu się wśród armii ruchowi antyrządowemu.

Powyższa korespondencja jest w całości zmyślona“.

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Sądziła wa. Jutro Drogosława.

ZEBRANIA. Dziś w lokalu Towarz. lekarskiego (Dzielnia 31) o godz. 9 wieczorem. coroczne ogólne zebranie członków Tow. doraźnej pomocy lekarskiej (Pogotowie ratunkowe).

TEATR VICTORIA. Jutro „Wesele“ Wyspiańskiego, na rzecz Pogotowia ratunkowego. Początek o godz. 8 min 10 wieczorem.

TEATR APOLLO. Dziś w teatrze Apollo przedstawienie czarodzieja i brzechomowcy Balthazara. Początek o godz. 8 wieczorem.

KRONIKA.

(a) Parcelacja i zabudowywanie. Drożyzna mieszkań w Łodzi wywołała w ostatnich czasach konieczną potrzebę wznoszenia domów mieszkalnych po za linią arondacyjną miasta, t. j. na terytorium, na którym już nie obowiązują żadne przepisy budowlane, krępujące przedsiębiorców i właścicieli wąskich ulic, małych placów itp.

To też coraz więcej słyszymy o parcelacjach gruntów pozamiejskich.

Rozparcelowywane są wąskie, nieznaczące działki ziemi, wytwarzając place, mające 40 łokci bieżących frontu i 30 łokci głębokości.

Tego rodzaju parceli powstało w ostatnich czasach bardzo wiele i w dalszym ciągu mnoży się ich coraz więcej. Biura miernicze zawałone są tego rodzaju pracami.

Do takich parceli należą działki gruntów np. pomiędzy ulicami Drewnowską a Lutomiarską, pomiędzy Lutomiarską a Sangową itd.

Niezależnie od tego rozparcelowywane są grunta pod terytorium miejskim, jak np. w Chojnach, Dąbrowie itp. Tutaj rozparcelowane działki ziemi zakupywane są przeważnie przez klasę robotniczą.

Na nabytych drogą parceli placach i placach tu i owdzie wzniesiono już lub zamierzono wkrótce wzniesie budowle mieszkalne.

Objaw owej gorączki parcelacyjnej tłómaczy się znanym popytem na place po za linią arondacyjną miasta. Place te są o 50 — 60% tańsze, aniżeli na terytorium należącym do miasta.

I ruch budowlany w dzielnicach rozparcelowanych potęguje się coraz więcej. Właściciele wzniesionych tam domów mieszkalnych o wiele taniej wynajmować mogą lokale.

(a) Z ruchu współdzielczego. Pierwsza w naszym mieście fabryka współdzielcza pod firmą „I Tkacki Związek Roboczy (Artel) w Łodzi“ założona w grudniu r. z. rozwija się należycie; w tych dniach zawartą została pięcioletnia umowa z nowonabywcą nieruchomości przy ul. Wólczńskiej № 210, p. H. Stokowskim, w sprawie najmu lokalu fabrycznego tamże.

W nowo wzniesionym budynku znajdują pomieszczenie zarówno krosna mech. mieszczące się obecnie w filii Związku przy ul. Widzewskiej, jak również nowo zamówione, wskutek poważnych zamówień krosna tkackie i maszyny pomocnicze.

Dzięki umiejętnemu kierownictwu i sumiennej pracy stowarzyszonych jest nadzieja, że młoda instytucja stanie na wysokości zadania.

(b) W sprawie odszkodowania za towary i bagaż. Dyrektor kolei fabryczno-łódzkiej rozesłał do podwładnych pracowników okólnik zarządu dróg żelaznych tej treści:

Okólnikami z r. 1894, były departament dróg żelaznych rosyjskich zakomunikował radom zarządzającym Towarzystw kolejowych i miejscowym zarządom dróg żelaznych, aby przedsięwzię-

ły wszelkie środki uregulowania reklamacji, zgłaszanych ze strony osób wysyłających towary lub bagaż i aby sprawy tego rodzaju bezzwłocznie były załatwiane.

Bez względu jednak na te rozporządzenia, w ostatnich latach całe szeregi reklamacji zgłaszają w biurach zarządów kolejowych, a nowe reklamacje stale wciąż napływają. W r. 1907 na kolejach nagromadziła się ich nadmierna ilość, które do tej pory również nie zostały rozstrzygnięte.

Zarząd dróg żelaznych, troszcząc się o ogólne interesy kolei i osób wysyłających towary i bagaż, aby zapobiedz nienormalnemu stanowi, zwrócił się do 31 zjazdu przedstawicieli kolejowych, następnie do 106 zjazdu tychże przedstawicieli, ażeby ułatwić referaty odnoszące się do zaspokojenia pretensyj interesantów.

Na zjazdach tych projekt zarządu dróg żelaznych był bardzo szczegółowo rozpatrywany; zjazdy wskazały całe szeregi środków koniecznych dla ułatwienia czynności biurowych i formalności. Na podstawie tych danych, zarząd dróg żelaznych polecił otworzyć wydziały reklamacyjnych na kolejach, które rozpatrywały wszelkie pretensje za uszkodzenia lub zagubienia towarów i bagaży.

Wydziałom tym dano odpowiednie kredyty, jak to miało miejsce dawniej na wydziałach rachuby. Bez względu jednak na te zabiegi, z napływających skarg i zażaleń doszło do wiadomości zarządu dróg żelaznych, że bardzo dużo reklamacji nie zostało rozstrzygniętych, pomimo, iż w swoim czasie były wniesione do wydziałów reklamacyjnych.

Uznając takie postępowanie za zupełnie nienormalne, biorąc pod uwagę, że wstrzymanie rozpatrzenia tych pretensyj jest za ciężką krzywdą dla właścicieli towarów, nie mogących odebrać należności i że postępowanie takie nadzwyczaj ujemnie wpływa na interesy producentów i działalność transportową, która obowiązana jest w myśl ustawy, zaspakając pretensje właścicieli towarów, nie oczekując na zakończenie rachunków pomiędzy kolejami: z drugiej zaś strony leży to w interesie każdej kolei, gdyż w przeciwnym razie zmuszone one są płacić wysokie procenty. Należy również mieć na uwadze i to, że rozpatrzenie nie w swoim czasie reklamacji, w wielu wypadkach zmusza właścicieli towarów sprzedawać lub ustępować prawa odbioru należności osobom drugim, a wskutek tego tworzą się szeregi szkodliwych i wyzyskujących sytuację przekupniów.

Na podstawie wszystkich tych danych, zarząd dróg żelaznych rosyjskich, z rozporządzenia ministra komunikacji, zwraca uwagę administracyom kolejowym na te nienormalności, polecając im przedsięwziąć jaknajenergiczniejsze środki, żeby w swoim czasie wszystkie reklamacje były rozpatrywane.

W ramach zaś koniecznego porozumienia się pomiędzy kolejami, w myśl paragr. 150 i 169 przepisów o bezpośredniej komunikacji, jeżeli kolej, do której była wysłana korespondencja, we właściwym czasie nie odpowiedziała, należy bezzwłocznie wypłacić sumy, o jakie dopominają się interesanci, stosując się ściśle do przepisów opracowanych przez 106 zjazd przedstawicieli kolejowych.

(a) Z Komitetu giełdowego. Wobec odczuwanego wogóle na kolejach żelaznych braku wagonów, który odbija się ujemnie na ruchu przewozowym towarów, ministerium, dla zaradzenia złemu, podniosło myśl przekształcenia istniejących o różnej sile nośnej wagonów towarowych na wagony o sile nośnej 900 pudów.

Sprawa powyższa będzie przedmiotem obrad specjalnych w Komitecie rozdzielczym wagonów (porajonnyj komitet) w dniu 23-ym b. m. w Warszawie. Rzeczony Komitet zwrócił się do łódzkiego Komitetu giełdowego, z prośbą wypowiedzenia swej opinii w tej sprawie i przesłania swych dezyderatów do Warszawy. W tym celu zwołaniem zostaje posiedzenie Komitetu giełdowego w nadchodzący piątek, t. j. dnia 18-go b. m. o godzinie 5-ej po poł.

Wobec ważności sprawy, mającej donieść znaczenie dla sfer przemysłowo-handlowych, byłoby bardzo pożądanym, aby osoby zainteresowane nadesłały do łódzkiego Komitetu giełdowego (Benedykta) na zapowiedziane zebranie piśmienne uwagi swoje i wnioski, które będą rozważane na posiedzeniu komitetu.

Teatr „Arkadja“
Piotrkowska 22.

Wspaniały zupełnie nowy program w 3 oddziałach:

- Przybycie prezydenta Falters'a do Kopenhagi (zdjęcie z natury).
- Przybycie prezydenta Falters'a do Rewlu (z natury).
- Niech żyje swoboda (bardzo komiczna).
- Marynarz (dramat).
- Noc w hotelu (komiczna).
- Ślepa żebraczka (tragedya).
- Przygody komornika (kom.)

nowości
Pierwszy raz w Rosji
Elektryczny Orkiestryon
Cud mechaniki.
Grają: mandolina, trąbka, gitara, zefifon, dzwony, fortepian, gwizdek i różne inne instrumenty.

Elektryczna wentylacja.
Początek w święta i soboty o godz. 3 po poł., a w dni powszednie o g. 5 do poł.
1713-16-3

Rutynowana NAUCZYCIELKA
ze świadectwem rządowym poszukuje lekcji w domach prywatnych lub na pensyi. Wiadomość w adm. „Rozwoju“, Przejazd 8. 1471

Restauracja A. RELISZKO
ul. Karolewska nr. 4.
Co czwartek pyszna **potrawka z proszaka**
Wieczór muzyczny. Początek o godzinie 5-jej po poł. 1702-3-3

Nowo otworzony SKŁAD MASŁA I PRODUKTÓW SPOŻYWCZYCH

„Ekonomja“
Widzewska 129 (przy Główniej).
Sprzedaż hurtowa i detaliczna. Produkty wyborowe.
Ceny umiarkowane. 1661-4-3
Specyjalna sprzedaż Kawy codziennie świeżo palonej.

Powróciwszy z zagranicy polecam nowofasony jesiennych **pełerni, guniak, serdaków z rękawami i ożepek**

Helena Lipińska,
Przejazd 38 m. 10 róg Widzewskiej, poczta. 1530-3-2

Fortepian
używany mahonowy, na 6 oktaf, jest do sprzedania za rb 55. Wiadomość: ul. Przejazd nr. 16, mieszk. 4, pierwsze piętro 1745-6-1

Która z Pań
W nadchodzącym sezonie potrzebuje **Okrycio, Futro lub Kostyum**, polecamy pierwszorzędnny znany magazyn **ubiorów damskich — DRABIKOWSKIEGO**, Piotrkowska nr. 163. Zamówienia przyjmuje z własnych i powierzonych materiałów, stosując się ściśle do mody.
Tamże można dostać najnowsze i wypróbowane fasony z biłki. 1674-6-5

Teatr BELLE-VUE
Nikołajewska 40, obok parku
od 11-go do 18-go września 1908 roku.

OLBRZYMI BIOGRAF.
Obrazy bez migotania.
Od 11 do 18 września zupełnie **nowy program**
DUCHY (dramat).

Skazana na śmierć Grethe Baier we Freibergu w Saksonii.
Sensacyjny dramat w 30 obrazach, który w Saksonii wywołał ogólną sensację. I. Lata młodzieńcze młodej Grethe. Jej pierwsze Rendez-vous. II. Dwa lata później. Nowa znajomość. Inżynier Dr. jej narzeczonym. III. Znajomość na balu, młody kupiec. Zostaje jego kochanką. IV. Kupiec jej nieszczęściem. Okupuje Gertha swe milczenie złotem. V. Nadzwyczaj dramatyczna scena zazdrości. Środki pieniężne wyczerpane. Ostatnia rozpacz. VI. Dyabelsko obmyślany plan. Sfałszowanie testamentu. Trucizna i rewolwer. Czyn. VII. Po stwierdzeniu winy, skazano ją na karę śmierci.

Parada pułku lejbgwardyi kozaków w obecności Najjaśniejszych Cesarstwa (zdjęcie z natury).
Zły gen usz (dramat).
Szczury w butach (fearie kolorowane).
Kostyum oryginalny (kom.) 1740

Walka zapasnicza znanych atletów Luricha i Lutowina (zdjęcie z natury).
W poczekalni w czasie pauz koncertuje elektryczne pianino.

Fasony
Damskie i dziecięce oraz przefasonowywanie i farbowanie po cenach przystępnych Luiza nr. 11 m. 9 przy rogu Zielonej. Stefan Witkowski. 1696-3-2

Małgorzata Hoyerówna pielęgniarzka
przeprowadziła się na ulicę **Pańską 93 m. 19**, u p. Kowalewskiej. 1717-3-3

Bardzo tanie Nowe akwaryum pokojowe
z całym urządzeniem zaraz do sprzedania. Obejrzeć można w mleczarni na Piotrkowskiej 243. 1608-6-1

Elegancko i niedrogo robi suknie i Kostyumy Stanisława.
Przejazd № 48 2 gie piętro m. 11. 1701

Krawiec damski
pierzworzędny z Warszawy **KATOLIK**
robi okrycia damskie i futra, kostyumy angielskie i suknie ogólne. Wykończenie artystyczne, z materiału własnego lub powierzzonego **Spacrowa 31**. 195r

„Theatre MODERNE“
w Grand Hotelu. Wejście z ulicy Krótkiej.
Wspaniały program w 3-ech wielkich oddziałach. Od piątku d. 11 września do czwartku d. 17 września 1908 r.

Pierwsza Najwyższa parada L.-G. Złączonego pułku Kozackiego w obecności Ich Cesarskich Mości, Głównego Hetmana wszystkich wojsk Kozackich Następcy Tronu Cesarzewicza i Ich Cesarskich Wysokości Córek Najwyższych.
1) Najjaśniejszy Pan obejrzda konno front. 2) Najjaśniejsza Pani i Następca Tronu Cesarzewicz przejeżdżają w powozach. 3) Najjaśniejszy Pan pije zdrowie pułku. 4) Dowódca pułku pije zdrowie Następcy Tronu Cesarzewicza, Najjaśniejsza Pani objasnia znaczenie chwili. 5) Nabożeństwo w obecności Ich Cesarskich Mości, ministrów i innych osób wysokopostawionych. 6) Najjaśniejszy Pan przyjmuje paradę. 7) Przed Najjaśniejszym Panem defiluje pułk z chorągwiami. 8) Raport dowódcy pułka i rot Najjaśniejszemu Panu. 9) Następca Tronu schodzi ze schodów pałacu, przy czym minister Dworu podnosi i sadza Jego Wysokość do powoza. 10) Odjazd Ich Cesarskich Mości. 11) Odjazd Najwyższych Córek powozem.

Nowy dający się kierować okręt powietrzny „Republique“.
LOWIENIE OSTRYG. 1716

Legenda o fontannie (baśka w kolorach).
FAŁSZYWA MONETA czyli **SPRYTNOŚĆ SYNA.**

III.
DRAMAT W CYRKU. **ARMIA KOBIECA.**
KOBIETA Z WASAMI. — MUZYKA I POEZJA.
Początek w święta i soboty o godz. 3-jej po południu, a w dni powszednie o 5-jej po południu.
Aparaty i obrawy ostatniej nowości wypożycza się. Na składowie przeszło 100,000 metrów, co tydzień otrzymują 5,000 metrów.
Bufet przy teatrze. Dyrekcyja B. A. Zarzecki.

Znaleziono pieniądze
na ul. Pańskiej, naprzeciw szpitala Czerwonego Krzyża (9 września) Odebrać można w admn. „Rozwoju“ 1733-3-2

Fortepian
Czarny Kralla bardzo dobry, piękny ton, tanio do sprzedania Wólczajska 78. m. 10. rano do 9-tej godz. w poł. 1-2 i wieczor. 6-7 god. 1722-3-2

W ZGIERZU
sprzedaje tanio kamgarnowe i szewtowe resztki na garnitury i palta najlepszego gatunku i najnowszycy deseni z pierwszorzędnycy fabryk.
W. Friedel
1667 10-4 Nowy Rynek 75.

A. Żelazowski
Adwokat Przysięgły (ANDRZEJA № 5)
powrócił. 1636-6-5

Przypuszczam do egzaminów na maturę, świadectwa nauczycielskie i wojskowe. Do dwóch kompletów, przygotowujących się do wstępnej i pierwszej klasy gimnazjum rządowego, przyjmę jeszcze paru uczniów. Stanisław L. Majewski Srednia 22. 1585-3-3

Sklepów „Denaturatu“
Skład spirytusu denaturowanego
Łódź, Krótka № 9
powiadamia osoby interesowane, że udzieli praw sprzedaży spirytusu denaturowanego 40 sklepom w rozmaitych dzielnicach Łodzi.
Reflektanci zechcą się zgłaszać osobiście do kantoru firmy w srody i soboty od godz. 6-jej po poł. 1712-3-3

REMIZA i KANTOR PRZEWOZOWY „SAFFRON“
R. SZAFRANOWSKI i S-ka
Konstantynowska № 14, przy teatrze Wielkim Sellina,
Filia: Piotrkowska № 133. Telefon № 11 24.
Przeprowadzki krytymi meblowymi wagonami i resorowymi wozami, opakowania i **przechowanie mebli.**
Ekspedycje towarów na koleji. **Wynajem karet i powozów** na śluby, spacery i majówki. Ceny przystępne. 533-104

Przyjmuje wagi różnych typów
do regulowania, reperacji oraz do stemplowania.
Specyjalna fabryka wag i pilników
RYBARKIEWICZA i SMOLINSKIEGO
w Łodzi, ulica Milsza № 55. 1726-6 2